

RESULTATREDOVISNING 2018

Innehåll

RESULTATREDOVISNING 2018	1
Innehåll.....	2
Inledning.....	3
Sammanfattning	3
Nationalscen inom teater	4
Utveckling och förnyelse.....	4
Konstnärlig kvalitet	4
Hantverksskicklighet i ateljéer och verkstäder	5
Internationellt arbete.....	6
Språk och kulturarv	7
Repertoar	8
Varierad repertoar.....	8
Nyskapande scenkonstnärer	9
Publik	10
En stor publik.....	10
Publikundersökningar och målgruppsarbete	11
En angelägenhet för hela landet.....	11
Nya publikgrupper och ökad tillgänglighet.....	12
Tillgänglighet för publik med funktionsnedsättning	13
Teatern som samlingspunkt.....	13
Verksamhet för barn och unga	14
Arkivsamlingar.....	15
Digitala utsändningar	16
Jubileumsåret Ingmar Bergman	16
Tvärsektoriella perspektiv	18
Eget kapital.....	20
Samverkan.....	21
Samverkan med Kungliga Operan.....	21
Samverkan med utbildningarna	22
Samverkan med andra aktörer	22
Övrig rapportering.....	23
Övriga tabeller.....	24

Inledning

I enlighet med regeringens riktlinjer för budgetåret 2018 avseende statens bidrag till Kungliga Dramatiska Teatern AB (Dramaten) avges härmed resultatredovisning för 2018. Resultatredovisningen fastställdes av Dramatens styrelse den 21 februari. För den ekonomiska redovisningen hänvisas till bolagets årsredovisning som fastställs vid årsstämman i april.

Resultatredovisningen följer i stort uppställningen i regeringens riktlinjer. Respektive huvudavsnitt inleds med ett inramat citat av uppdraget som det är formulerat av regeringen. Med kursiv stil anges i förekommande fall hur Dramaten valt att tolka uppdraget. De tabeller som inte är inskjutna i textmassan finns i en särskild tabellbilaga.

Sammanfattning

Dramaten har under året haft 38 produktioner, varav 23 nya, på repertoaren. Den består av en variation av klassiska och moderna verk av svenska och internationella dramatiker. Dramaten har även gästspelat i Montreal, Oslo, Narva, Tallinn och Caen.

Under året genomfördes 1 022 föreställningar och arrangemang. Antalet besökare uppgick till 280 555 och den totala beläggningen var 84%. Recettintäkterna uppgick till 56,2 mkr vilket är det högsta i Dramatens historia.

Den fjärde internationella Bergmanfestivalen ägde rum under elva intensiva dagar, och uppmärksammade 100-årsjubileet av Ingmar Bergmans födelse. Gästspel från nio länder visades och fjorton språk talades från scenerna. Med en sammanlagd publik på 16 875 slog årets festival publikrekord, med nästan 7 000 fler besökare än 2016 års festival.

Bergmanfestivalen är Dramatens viktigaste verktyg för att långsiktigt och strategiskt utveckla den internationella verksamheten. En rad av Europas främsta teatrar och scenkonstnärer har på olika sätt varit engagerade i verksamheten under året.

Dramatens repertoar har omfattat ett stort antal urpremiärer och nått en bred publik med ett brett och varierat utbud av uppsättningar i vitt skilda genrer. Detta visar på hög konstnärlig förmåga och djupt yrkeskunnande hos samtliga yrkeskategorier.

Unga Dramaten hade en omfattande verksamhet med ett erbjudande för samtliga åldersgrupper. En etablerad pjäsbank har möjliggjort en stor variation i repertoaren. Teater för barn och unga har spelats på Dramatens både största och minsta scener och nådde 54 502 besökare.

Dramaten lyfte fram årsdagen av metoo och #tystnadtågning genom en publik temakväll. Det var ett sätt att gemensamt samlas, påminnas och reflektera över hur kulturbranschen och samhället påverkats av upproppen.

Dramaten har under året fortsatt att på ett systematiskt sätt arbeta med arbetsmiljön. Detta har skett genom, arbetsgrupper, utbildningssatsningar, dokumentation och uppföljning. Dramaten har synliggjort sitt förebyggande arbete för att motverka sexuella trakasserier och andra former av diskriminering genom upprättande av och arbete med en etikpolicy och en uppförandekod.

Under året har tre stora projekt bedrivits som alla är fastighetsrelaterade och har stort inflytande på Dramatens framtid. Ett nytt övermaskineri för Stora scenen samt ett stambyte i Thalia-huset ska genomföras 2019. Dessutom söker Dramaten och Kungliga Operan ett nytt produktionscenter till mitten av 2021 då hyresavtalet i Gäddviken avslutas.

Årets resultat var negativt, -2,2 mkr, och det egna kapitalet därmed 30,8 mkr.

Nationalscen inom teater

Dramaten ska vara den i Sverige ledande institutionen inom teaterns område och som nationalscen stå på högsta nivå när det gäller utveckling, förnyelse, konstnärlig kvalitet samt hantverksskicklighet i ateljéer och verkstäder.

Dramaten ska som nationalscen verka i ett internationellt teater- och kultursammanhang och initiera samarbeten samt främja interkulturellt utbyte.

Utveckling och förnyelse

Utveckling och förnyelse sker inom teaterområdet på en rad olika sätt i ett komplext samspel mellan estetiska hållningar, arbetsmetoder och tekniska landvinningar. Konsten lämnar inte det gamla bakom sig, utan för det vidare i nya aktualiseringar. Traditionen är inte fixerad och given, utan finns endast genom att tolkas och prövas på nytt.

Dramaten säkrar konstnärlig utveckling och förnyelse genom att rekrytera och engagera upphovspersoner, ensemble och hantverkare, som både arbetar med nya riktningar och metoder och har ett levande intresse för teaterns historia. Utveckling och förnyelse är också av betydelse för den konstnärliga kvaliteten i innehåll, estetisk hållning och formspråk. Under året var *Faust* ett exempel på hur traditionen inte är fixerad utan på hur varje tid tolkar och aktualiserar de klassiska berättelserna på nytt.

Dramatens uppsättningar använder i tilltagande grad ny teknik för den konstnärliga gestaltningen. Inslag av nydanande ljud- och ljusdesign, projektioner och film, programmerade animeringar och sampling av ljud med mera har utvidgat det scenkonstnärliga området. Under året var uppsättningarna av *Det sista barnet* och *SAFE* exempel på hur tekniska medier kan skapa nya berättarformer i samspel med scenografi och skådespeleri.

Dramaten arbetar för att höja nivån inom scentekniken genom att i rekryteringen försäkra sig om nischad teknisk kompetens, för att bättre tillgodose scenkonstnärernas visioner.

Konstnärlig kvalitet

Konstnärlig kvalitet har flera aspekter för Dramaten. En aspekt rör på ett konkret och omedelbart sätt de olika professionerna och arbetsområdena inom teatern. Utbildning, erfarenhet, kunnande och förhållningssätt skapar en grund för konstnärlig skicklighet och uttryckskraft. En annan aspekt ligger i de konstnärliga gestaltningarnas förmåga att bryta upp från tidigare positioner och slå in på nya vägar.

Dramaten upprätthåller en hög konstnärlig nivå genom ett kontinuerligt arbete på flera områden – konstnärliga team engageras med de skickligaste upphovspersonerna inom scenkonstområdet. Det har betydelse både för de aktuella uppsättningarna och långsiktigt för

utvecklingen av hantverksskunnandet vid teaterns ateljéer och verkstäder. Att målet i hög grad nås visas genom att Dramaten är en eftertraktad arbetsplats för exempelvis regissörer, scenografer, kostymtecknare och skådespelare, liksom inom de yrken som hör till ateljéer och verkstäder.

Att ha en stor fast ensemble är en medveten strategi för att bevara kontinuiteten och ge möjlighet till kunskapsöverföring och förnyelse mellan generationer av skådespelare. Kompletteringen med tidsbegränsade anställningar gör samtidigt Dramaten öppen för nya konstnärliga impulser. Styrkan i denna hållning visas genom att Dramaten är en attraktiv arbetsplats för skådespelare i olika generationer, från teaterhögskolornas studenter till de mest erfarna aktörerna.

En hög konstnärlig kvalitet säkras också genom en målmedveten och långsiktig rekrytering av regissörer och övriga konstnärliga upphovspersoner. Ett antal regissörer knyts närmare teatern med flerårskontrakt, vilket medför en kontinuitet i de konstnärliga samtal som leder fram till de olika uppsättningarna.

Repertoaren planeras med stöd av ett dramaturgiat och ett konstnärligt råd bestående av regissörer, scenografer och ljussättare knutna till verksamheten.

Ett tydligt mått på Dramatens attraktionskraft är intresset från internationella upphovspersoner inom scenkonstområdet. Intresset rör både möjligheten att arbeta med uppsättningar på Dramaten och olika slags utbyten med workshoppar och seminarier, gästspel, samproduktioner och festivaler.

Hantverksskicklighet i ateljéer och verkstäder

Dramaten ser hantverket som en viktig del av den konstnärliga process som nya produktioner innebär. De interna tillverkningsresurserna ska möjliggöra ett nära utbyte mellan upphovspersoner (främst scenografer och kostymtecknare) och hantverkare för att skapa större konstnärlig frihet och utveckla den sceniska gestaltningen.

I huvudsak tillverkas dekorer, kostymer, peruker och masker vid Dramatens ateljéer och verkstäder. Externa leverantörer används vid enstaka större arbetstoppar samt inom avgränsade specialområden där det inte är rimligt att över tid upprätthålla kompetens eller maskinpark inom teatern.

Dramaten säkerställer att hantverksskickligheten håller en hög nivå genom att tillämpa systematiska processer för kompetensutveckling och rekrytering som utgår från verksamhetens mål. En lång rad tekniska metoder, såväl traditionella som moderna, används kontinuerligt i tillverkningen för de olika produktionerna, vilket också är viktigt för att hantverkarnas kunskap ska vidmakthållas och utvecklas.

Yrkeskompetenserna inom Dramatens ateljéer och verkstäder används även för att utveckla teaterhantverket i ett vidare perspektiv. Olika arbetslag tar återkommande emot elever från lärlingsutbildningar, likväl som unga på yrkesintroduktion. Dessutom handleder medarbetarna regelbundet praktikanter från kvalificerade hantverksutbildningar. På så sätt bidrar Dramaten till hela scenkonstområdets kompetensförsörjning. Se avsnittet Samverkan med utbildningarna sidan 22.

Traditionella och moderna material har kombinerats i tillverkningen av dekorer med helt skilda uttryck såsom i *Påklädaren* med en scenbild som minner om 1700-talsteatern med en modern mekanik för scenväxlingar, och i *Peer Gynt* där Dramatens ursprungliga vridscen i kombination med dekoren bestående av 180 rör bildar skog och andra miljöer i samspel med ljuset och dess växlingar.

Moderna metoder, såsom t.ex. videoproduktion har nyttjats för att skapa nya möjligheter avseende dekorer och uttryck. Som exempel kan nämnas det nyskrivna verket *SAFE* där dekoren och dess huskroppar samspelade under rörelse med videoprojektioner för att skapa föränderliga uttryck.

I *Mary Page Marlowe* skapades scenrummet av metallramar klädda med transparent färgad folie. Återigen med hjälp av vridscenen samt ljus skapades nya miljöer och illusioner. Publiken fick se ett pågående liv gestaltas på scenen samtidigt som Mary Pages framtid och historia anades.

Angels in America och *Fenix* är två produktioner av många där masken har en framträdande roll på scenen. Maskörerna har hittat kreativa lösningar och visat stor hantverksskicklighet där det omöjliga blivit möjligt.

Internationellt arbete

Dramatens ställning som nationalscen för med sig ett internationellt perspektiv och en aktiv samverkan med motsvarande teatrar inom, i synnerhet, Europa. Att vara en nationell kulturinstitution innebär idag att befinna sig på ett fält där nationellt och internationellt möts på nya sätt, och där begrepp som "nationell" prövas kontinuerligt. Det internationella arbetet är en strategiskt viktig del för Dramaten för att utveckla medarbetare, arbetsformer och publikarbete samt lägga grunden för långsiktiga samarbeten. Utbyten med framstående internationella konstnärer bidrar i ett vidare perspektiv till den svenska scenkonstens utveckling.

En aspekt av Dramatens internationella sammanhang är utbyten i form av gästspel. Under året gästspelade Dramaten med *Doktor Glas* i Kanada, *Hedda Gabler* i Estland, *Peer Gynt* vid Ibsenfestivalen i Norge och *Fenix* i Frankrike. En annan är samarbetet med utländska regissörer i uppsättningar som också omfattar tillhörande team av exempelvis scenografer, kostymtecknare, ljussättare och kompositörer. De internationella upphovspersonernas arbete kommer Dramatens publik till del i uppsättningarna, samtidigt som det ger Dramatens olika avdelningar nya impulser. Under året engagerades exempelvis regissören Michael Thalheimer, regissören och dramatikern Falk Richter, de isländska tonsättarna Helgi Jónsson och Valgeir Sigurðsson och den danska dramatikern Madame Nielsen.

Dramaten är medlem i det internationella teaternätverket MITOS21 tillsammans med en rad ledande teatrar i Europa. Nätverket omfattar erfarenhetsutbyten och samarbeten inom bland annat dramatik, kommunikation och hållbarhet. Dramaten deltog vid sammankomster i Moskva och London samt medverkade vid firandet av nätverkets 10-årsjubileum på National Theatre, London.

Ett resultat av ett samarbete mellan teatrarna mötte publiken genom den gemensamma uppsättningen *Topographies of Paradise* som hade premiär under Bergmanfestivalen.

Den internationella Bergmanfestivalen tolkas och beskrivs i avsnittet Jubileumsåret Ingmar Bergman på sidan 16.

Bergman Studio genomförde offentliga läsningar vid Scandinavian American Theatre Company i New York och vid House of Sweden i Washington.

Det internationella perspektivet fanns även med i serien *Europeiska samtal* där en rad namnkunniga regissörer, dramatiker och konstnärliga ledare från Europas teatrar och festivaler möttes för samtal om samtiden.

En internationell utblick skapades i repertoarkopplade samtal om USA, i samarbete med Utrikespolitiska Institutet.

We Have A Dream uppmärksammande den internationella kvinnodagen 8 mars med Inna Shevchenko, Maria Alyokhina, och Afrah Nasser – de berättade om sitt arbete för mänskliga rättigheter och om sina drömmar tillsammans med Dramatens ensemble. Utrikesminister Margot Wallström medverkade.

Språk och kulturarv

Dramaten ska förvalta och berika det svenska språket och kulturarvet inom scenkonstområdet samt ta aktiv del i och ge uttryck åt utveckling och förändringar inom samtida svenskt språk, tankeliv och värderingar.

Dramaten tolkar uppdraget på områdena språk och kulturarv så att teatern själv deltar aktivt genom att uttrycka och reagera på samtidens språkliga verklighet och som en del av kulturarvet. Det innebär inte glömska om det förflutna - i en konststart präglad av lång historia och återkomster till klassikerna blir både språkets utveckling och kulturarvet en naturlig och dynamisk del av nuet. Och kulturarvet är inte bara en nationell angelägenhet utan har ett internationellt globalt sammanhang. Dramaten vill i sin tolkning av detta uppdrag också framhäva minoritetsspråken.

En omedelbar del av det språkliga uppdraget ligger i skådespelarnas arbete med det svenska talade språket. Varje uppsättning förhåller sig till språket på ett specifikt sätt, men det finns också en kontinuerlig uppmärksamhet på språket. En markering av det aktiva förhållningssättet är att Dramaten, som den enda talteatern i Sverige, har en anställd röstpedagog.

En annan del av det språkliga uppdraget ligger i beställandet av ny dramatik och nya översättningar. Det finns en kulturarvsaspekt i hur den internationella dramatiken genom översättningarna kan berika det svenska språket. Året omfattade iscensättningar med översättningar av tio pjäser.

Både klassikern *Peer Gynt* och nyskrivna *Faust* framfördes på vers.

I repertoaren ingick flerspråkiga föreställningar som *SAFE* och *Topographies of Paradise*.

Dramaten fortsatte arrangemanget med lunchpoesi som gestaltad språklig och kulturell mångfald under rubriken *Sverige, Sverige Fosterland!*.

Spoken word framförs på Dramatens scener sedan många år tillbaka. *Spoken word*-poeterna ger en rik bild av språket i Sverige idag, där olika röster gör sig hörda i nutidens form av talad poesi. Under året genomfördes fem arrangemang där poeter stod på scenen tillsammans med musiker som Hanna Järver och Ana Diaz.

En iscensatt läsning av Linnea Axelssons diktepos *Ædnan* genomfördes, där två samiska familjers öden speglar samernas moderna historia.

En internutbildning i verslära genomfördes för teaterns sufflörer.

Repertoar

Dramaten ska ha en varierad repertoar som omfattar svenska och internationella, klassiska och moderna verk samt dramatik för barn och ungdomar. Dramaten ska även beställa och framföra ny svensk dramatik samt ge utrymme åt nyskapande scenkonstnärer.

Varierad repertoar

I uppdraget om en varierad repertoar ser Dramaten ett brett förhållningsätt som uttrycker ställningen som nationalscen med ett internationellt perspektiv, med inriktning både på den samtida dramatiken och traditionens pjäser. I uppdraget ser Dramaten också ett aktivt förhållande till publiken, genom ett rikt spektrum av föreställningar med olika tilltal.

Tabell 1. Antal egna produktioner (inkl turnéer).

	Antal produktioner	Antal nya produktioner
2018	38	23
2017	37	24
2016	32	17
2015	31	19
2014	29	20

Dramaten hade premiär på 23 nya produktioner och fortsatte spela ytterligare 15 från föregående år. Antal föreställningar kommenteras under avsnittet Publik på sidan 10. Övriga arrangemang se tabell 18, sidan 27.

Den klassiska dramatiken nytolkades i uppsättningar som Molières *Tartuffe* och Henrik Ibsens *Peer Gynt*. Den klassiska myten om *Faust* gavs ny aktualitet i en uppsättning av Jens Ohlin och Hannes Meidal.

Den amerikanska 1900-talsdramatiken var fortsatt ett viktigt tema sedan föregående år. Farnaz Arbabi iscensatte Tony Kushners *Angels in America del 1* och *del 2*. Samtida amerikansk dramatik representerades av pjäsen *Mary Page Marlowe*.

Den europeiska dramatiken representerades genom Paul Claudels mirakelspel *Budskapet till Maria* och av Eugène Ionescos tragiska fars *Stolarna*, ett exempel på den absurda teatertraditionen.

Ronald Harwoods *Påklädaren* fick en lång spelperiod på Stora scenen.

En rad urpremiärer ägde rum under året. I *SAFE* gav den tyske dramatikern Falk Richter sin bild av Sverige. *Fenix* av Ann-Sofie Bårány tog avstamp i den ryska poeten Marina Tsvetajevas liv och konstnärskap under ryska revolutionen. Dramatiseringen av Linn Ullmanns *De oroliga* skapade internationellt intresse.

I *Riten* och *Persona, persona, persona* tolkades två av 100-årsjubilarerna Ingmar Bergmans främsta filmmanuskript genom nya scenversioner av Lucas Svensson och Dimen Abdulla.

Bland den svenska dramatiken i övrigt märktes nya uppsättningar av Lars Noréns *Höst och vinter* och Erland Josephsons *En natt i den svenska sommaren*.

Unga Dramatens repertoar hade ett brett spektrum av uppsättningar för olika åldrar: *Den lille girige* och *Lilla Svansjön* var två klassikerversioner för den yngsta publiken. Två större satsningar för hela familjen var *Häxorna* av Roald Dahl och *LasseMaja och Hamletmysteriet* efter Martin Widmark i en scenversion av Jonna Nordenskiöld.

Tabell 2. Antal klassiska respektive moderna samt svenska respektive internationella verk i repertoaren.

	2018	2017	2016	2015	2014
Klassiska*	7	11	9	10	8
Moderna	31	26	23	21	21
Svenska	23	22	20	15	17
Internationella	15	15	12	16	12

* Dramaten definierar ett verk som klassiskt när den upphovsrättsliga ersättningsskyldigheten upphör, dvs 70 år efter upphovsmannens dödsfall.

Tabell 3. Antal uppförda beställningsverk och andra verk skrivna på svenska.

	2018	2017	2016	2015	2014
Nya produktioner	23	24	17	19	20
- varav verk skrivna på svenska	12	14	8	8	13
- beställda verk av de svenska	9	9	4	7	10

Uppförda beställningsverk och andra verk skrivna på svenska specificeras i tabell 14. Unga Dramatens repertoar beskrivs mer utförligt i avsnittet Verksamhet för barn och unga på sidan 14.

Antal uppförda beställningsverk skrivna på andra språk än svenska uppgick till två stycken.

Nyskapande scenkonstnärer

Uppdraget att ge utrymme åt nyskapande scenkonstnärer tolkas av Dramaten både övergripande och specifikt. På teatern sker förnyelsen i samspel med traditionens erfarenheter och uttrycksmedel och det nyskapande kan visa sig genom både etablerade upphovspersoner och unga scenkonstnärer med nya estetiska förhållningssätt. Det nyskapande kan också visa sig i arbetsmetodik, liksom i användningen av teaterns tekniska uttrycksmedel.

Unga Dramaten arbetar med nyskapande scenkonst på en mängd olika sätt, vilket märks både i arbetsmetoder och resultat. *Det sista barnet* är en flickas egen redogörelse av en chockartad händelse där verklighet blandas med fantasier. I föreställningen används en rad olika tekniska medier. I ett tätt samarbete med tekniken skapade regissören Erik Holmström och scenografen Erika Magnusson ett magiskt rum med en mängd olika projektytor och berättarformer.

Unga Dramaten har återigen nästan uteslutande arbetat med konstnärer som i någon mening kan kallas auteurs. Den traditionella ordningen där en pjäs möter en regissör har omkullvärts gång på gång. Att nyttja workshoppar för att på ett tidigt stadium involvera skådespelarnas egen kreativitet och möjlighet att påverka materialet har också varit en flitigt använd metod.

I produktionen *SAFE* fragmenterades berättandet och föreställningens olika element integrerades i ständigt nya former. Skådespeleri, koreografi och film samverkade med livemusik.

I *En natt i den svenska sommaren* användes foto- och filmprojektioner.

Under rubriken Dramaten& samlas de projekt och föreställningar som inte är att betrakta som klassisk scenkonst. I de återkommande konserterna med aktuella artister prövas ofta sceniska uttryck i korsfältet mellan teater och musikframförande. I år i synnerhet med *Mwuana* och *Beatrice Eli* där scenografi och dramaturgi blev essentiella delar av konserterna och *Yung Lean* och *Niki and the Dove* där artister skapade sceniska verk tillsammans med moderna dansare.

Publik

Dramaten ska nå en så stor publik som möjligt och rikta sig till såväl vuxna som till barn och unga. Dramaten ska vara en angelägenhet för en publik i hela landet.

Dramaten ska sträva efter att nå nya publikgrupper och på olika sätt öka tillgängligheten. Därutöver ska Dramaten verka för att göra teatern mer tillgänglig för publik med funktionsnedsättning.

Dramaten ska vara en samlingspunkt för offentliga möten och samtal.

En stor publik

*Dramaten ska arbeta för att nå en så stor publik som möjligt, dels genom en varierad repertoar och dels genom ett aktivt publikarbete. Publikbegreppet har breddats med åren tack vare teknikutvecklingen och omfattar inte längre bara de besökare som tagit sig fysiskt till Dramatens lokaler. Även de personer som tagit del av teaterns produktioner och aktiviteter via exempelvis TV, radio, biografer och internet tillhör publiken. I resultatredovisningen skiljs således på **besökare**, som tagit sig fysiskt till Dramaten, och **publik** som innefattar alla som på något vis tagit del av teaterns produktioner. Publikarbetet genomgår i dag stora förändringar; nya befolkningsstrukturer och den omfattande digitaliseringen av samhället innebär både möjligheter och utmaningar.*

Tabell 4. Totala antalet besökare och besökare till egna produktioner (inkl turnéer)

	Antal besökare	Antal besökare - egna produktioner	Beläggning*
2018	280 555	228 367	84 %
2017	272 200	226 210	76 %
2016	266 625	212 705	76 %
2015	275 000	239 821	76 %
2014	303 785	270 286	89 %

* kolumnen beläggning gäller produktioner och övriga arrangemang på Dramaten.

Beläggningen uppgick till 84 %. Se specifikationer i tabell 15, 16, 17, 18 och 20 för totalt antal föreställningar och besökare för hela verksamheten. Antalet besökare ökade trots lägre antal föreställningar och arrangemang än tidigare år.

Dramaten&s verksamhet samt övriga arrangemang, bland annat gästspel och konserter, besöktes av 38 611 personer. Se specifikation i tabell 18.

Tabell 21 redovisar Dramatens utbud genom sändningar via TV, radio med mera.

Publikundersökningar och målgruppsarbete

Målsättningen med att göra regelbundna publikundersökningar är att få ett underlag som ger Dramaten större kännedom om besökarna och hur de upplever besöket. Genom samarbete med Stockholms Universitet har Dramaten fått möjlighet att driva ett projekt som omfattar en kvalitativ publikundersökning. Publikundersökningen har gjorts av masterstudenter på Stockholm Business School (Företagsekonomiska institutionen).

Man har tittat på tre fokusområden; Ny publik, befintlig publik och publik via digitala kanaler. Målet är att få en djupare insikt i vilka som besöker teatern samt vilka som inte gör det, och varför. Resultatet kommer att presenteras under våren och kommer att kompletteras med en kvantitativ publikundersökning.

En angelägenhet för hela landet

Dramatens verksamhet ska inte vara begränsad enbart till de som är bosatta i teaterns närområde utan ska i största möjliga mån vara tillgänglig för invånare i hela landet. Genom turnéer, gästspel, TV- och radiosändningar, digitala webbsändningar och sommarspel ska alla i landet kunna ta del av verksamheten.

Dramaten har under året besökt fyra städer i Sverige och fem utomlands med åtta olika produktioner. Se turnéspecifikation i tabell 16.

Som sommarspel gavs den kritikerrosade familjeföreställningen *Häxorna* samt *Påklädaren*.

Under våren inledde produktionsbolaget Titan inspelningen av den sexdelade dokumentärserien *Livet på Dramaten* för SVT Kultur. Serien skildrar verksamheten och livet på Sveriges nationalscen genom att följa personer och processer under några av Dramatens uppsättningar. De sex avsnitten på 30 minuter sändes under senhösten i SVT1 och på SVT Play med start i november. Serien sågs i snitt av cirka 300 000 personer per episod på TV och 35 000 personer per episod via webb.

Genom en samproduktion med Romateatern på Gotland av Ingmar Bergmans *Sommarnattens leende* nådde Dramatens skådespelare ut till en stor publik utanför teaterns ordinarie spelområde.

Genom *Bergman bortom filmen* fick publik möta Dramatens skådespelare och Ingmar Bergmans monologer och dialoger på bibliotek runt om i landet. Även långt från de ursprungliga sammanhangen som film- och tv-manus visade texterna sin kvalitet som dramatik.

Samarbetet mellan Dramaten& och Sveriges Radio fortsatte med arrangemanget *Svenska berättelser på scen* som förutom publik på plats hördes av ca 200 000 lyssnare per episod och som efter sändning nådde 70 000 via digital lyssning.

Dramatens webbplats hade 1 693 521 (1 850 726) unika besök. Biljettförsäljningen via dramaten.se ökade med fyra procentenheter från föregående år.

Nya publikgrupper och ökad tillgänglighet

Dramatens verksamhet ska locka ny publik och väcka intresse hos nya grupper och människor i samhället.

Unga Dramatens uppsättningar har lockat många förstagångsbesökare. Klassiker som *Oidipus/Antigone*, *Peer Gynt* och *Tartuffe* har besökts av ett stort antal skolklasser och unga under 26 år. Familjeföreställningarna *Häxorna* och *LasseMaja och Hamletmysteriet* har nått ett stort antal skolklasser. *Häxorna* som spelades på Lilla scenen under våren och flyttade till Stora scenen, hade inte mindre än 12 738 unga besökare. *LasseMaja och Hamletmysteriet* fick 7 216 unga besökare.

En viktig del i att bredda publikunderlaget är verksamheten Dramaten& som bland annat riktar sig till nya publikgrupper. Under året har Dramaten& genomfört ett antal arrangemang med aktuella samhällsteman som sexuella övergrepp, metoo, nationalism samt tematiska föreläsningar och samtal knutna till repertoaren. De två formaten *Performance Lecture* och *Performance Concert* når nya grupper genom sitt fokus på vetenskap och musik. Publiken fick möta Ulf Danielsson, Armita Golkar och Jenny Wilson i en annan inramning än deras vanliga framträdanden. Genom att sammanföra forskare och artister med teaterns kreatörer blir teaterns inramning en viktig del av upplevelsen för en ny publik. Konserter med José Gonzalez, Yung Lean, Suede, Beatrice Eli, Isak Sundström, Uje Brandelius, Lisa Hannigan, Peter von Poehl, Niki and the Dove, Mwuana samt Rebecka Törnqvist drog utsålda hus. Nya publikgrupper inom subkulturer som hiphop, hbtq, jazz, performancepop fann vägen till teatern. Dessutom fortsatte de uppskattade arrangemangen *Spoken word*, som också filmades för spridning via Youtube. En digital publik nåddes av den filmade delen av *Performance Lecture: Om Universum* och *Om rädsla*.

Genom samarbete med Utrikespolitiska Institutet och Stockholms Universitet fick Dramaten ytterligare publik genom deras respektive nätverk.

Serierna *Ord & ton* och *Dramatens bokcirkel* fortsatte i Dramatenbaren.

De guidade turerna väcker ofta ett intresse för teaterns verksamhet och är ett sätt att nå en ny publik. Dessa genomfördes för sammanlagt 7 049 personer varav 4 235 var under 26 år.

För att nå nya grupper men även för att stärka relationerna med befintlig publik har Dramaten en fortsatt hög ambitionsnivå för arbetet med sociala medier. Antalet följare på Facebook, och Instagram ökade under året.

Tabell 5. Antal följare per kommunikationskanal.

	2018	2017	2016	2015	2014
Facebook	36 972	35 010	31 104	27 079	21 585
Twitter	8 127	8 221	8 537	7 919	6 902
Instagram	22 318	18 700	15 300	10 958	7 500

Tillgänglighet för publik med funktionsnedsättning

Dramaten ska utforma föreställningar, lokaler och kommunikation på ett sådant sätt att dessa görs tillgängliga även för publik med funktionsnedsättning.

Vissa produktioner textas och ger besökaren möjlighet att ladda ner appen Thea till mobiltelefon eller surfplatta. De textade föreställningarna annonseras på webbplatsen, via nyhetsbrev och genom de hörselskadades organisationer.

Tabell 6. Syntolkning och textade föreställningar.

	2018	2017	2016	2015	2014
Syntolkning, antal produktioner	2	0	3	2	5
Textning, antal produktioner	20*	16**	22***	15	16
Textning, antal föreställningar	53****	78*****	69	43	80*****
Teckentolkade föreställningar	-	1	-	1	-

* varav 3 på engelska och svenska och 13 på engelska

** varav 7 på engelska och svenska

*** varav 8 på engelska och svenska

**** varav 31 på engelska och svenska

***** varav 31 på engelska

***** varav 22 på engelska

Stora scenen, Lilla scenen, Målarsalen, Lejonkulan och Elverket är utrustade med IR-slingor. Hörlurar med inbyggd IR-mottagare och IR-mottagare för egen hörapparat finns att låna hos publikvärdarna vid varje scen. Stora scenen och Lilla scenen är även utrustade med teleslinga som ställs in för den egna hörapparaten.

Stora scenen har sex fasta platser för rullstol och Lilla scenen har två. På dessa scener finns utrymme för fyra respektive två permobiler. Övriga scener har flexibla gradänger som ofta ändras mellan olika produktioner, men även i dessa finns det platser för rullstol.

Teatern som samlingspunkt

Uppdraget att vara en samlingspunkt för offentliga möten innebär också att teatern fungerar som en fysisk mötesplats för publiken. Också vid andra stora ledande teatrar i Europa finns liknande inriktning. Den fysiska teaterbyggnaden står i centrum och man kan tala om ett utrymme mellan gatan och teatersalongen, som samtidigt är ett utrymme mellan det privata och det samhälleliga. Med hjälp av Dramatens webbplats finns dessutom en förlängning i tid och rum av dessa möten och de blir tillgängliga för en större och bredare publik.

För att skapa och utveckla teatern som mötesplats har Dramaten inrättat Dramaten& som verksamhet och samlingsrubrik för en rad aktiviteter; introduktioner och samtal efter föreställningar, konserter med aktuella artister, läsningar med samtida svenska och internationella författare och poeter, *Spoken word*-kvällar och debatter om aktuella samhällsfrågor.

Mänskliga rättigheter stod på agendan under kvällen *We have a dream*. Årsdagen av metoo uppmärksammades med Sara Danius som talare samma kväll som *Who's afraid of Jenny Wilson?* hade premiär, vilket passade pjäsens tematik. Samtalsserien *Kvinnan på scenen* inleddes.

Inom ramen för samarbetet med Stockholms Universitet skedde flera samtal och introduktioner med forskare och professorer med anknytning till repertoaren.

Under samlingsnamnet *Europeiska samtal* skedde fyra samtal med internationella gäster, där kulturens villkor i Europa granskades.

Bergmanpodden spelades in med en livepublik på Dramaten och nådde därefter en digital publik genom Sveriges Radio.

Dramatens bokcirkel återkom i anknytning till repertoaren i en ny skepnad, där skådespelare fick välja böcker att presentera. Det blev *Handpåläggning* av Alan Bennett, Karl-Ove Knausgårds bok *Om våren* och *Natten som föregick denna dag* av Johanne Lykke Holm.

Radioprogrammet *Svenska berättelser* fortsatte på Dramaten, spelades in live och sändes i Sveriges Radio.

Verksamhet för barn och unga

Utgångspunkten för Dramatens satsning Unga Dramaten är att skapa scenkonst som vänder sig till barn och unga från förskoleåldern och uppåt utifrån deras perspektiv och behov. Det betyder att professionella scenkonstnärer arbetar för den unga publiken med samma ambition och konstnärliga medvetenhet som i övriga uppsättningar.

Unga Dramaten har med stor framgång utvecklat scenkonsten för barn, unga och unga vuxna under ett drygt decennium och är nu en självklar och integrerad del av teatern. Verksamheten lockar många begåvade konstnärer till Dramaten. Utöver de produktioner som har barn och unga som primär målgrupp besöker en relativt stor ung publik även teaterns övriga föreställningar. På motsvarande sätt har produktionerna som riktar sig till barn och unga även en vuxenpublik. Denna publikambition har förstärkts.

Arbetet med Unga Dramatens pjäsbank fortsätter framgångsrikt och ger möjlighet att anpassa repertoaren efter publikens behov. De mest eftertraktade produktionerna kan tas upp säsong efter säsong. Under året har tre produktioner från pjäsbanken fått nya spelperioder. I samband med nypremiärerna får regissören möjlighet att göra justeringar i produktionen. På det sättet utvecklas föreställningen tillsammans med sin publik och förändras över tid. Det ger möjlighet till konstnärlig utveckling och förlänger produktions livslängd.

Unga Dramaten har tagit fram ett nytt koncept *Unga klassiker*. Ett lustfyllt sätt att introducera den yngsta publiken och deras närmaste till de klassiska scenkonstverken.

Det totala antalet biljetter med barn- och ungdomsrabatt uppgick till 48 636 stycken, se tabell 24.

Tabell 7. Egna produktioner för barn och unga (inkl turnéer).

	Antal produktioner	Antal föreställningar	Antal besökare
2018	11	279	54 502
2017	8	288	39 065
2016	7	221	37 570
2015	5	284	29 498
2014	4	210	21 526

Tabell 8. Unga Dramatens andel av Dramatens totala verksamhet (inkl turnéer).

	Andel produktioner	Andel föreställningar	Andel besökare*
2018	29%	36%	24%
2017	22%	31%	17%
2016	22%	27%	18%
2015	16%	28%	12%
2014	14%	23%	8%

* Med besökare avses hela publiken på föreställningar av produktioner som är avsedda för barn och unga, även vuxna.

Unga Dramaten gav sju nya uppsättningar för olika åldrar. Två produktioner var ur Unga Dramatens "pjäsbank" och framfördes för ny publik. För de yngsta har Unga Dramaten spelat *Den lille girige* av Ada Berger, en ha-galen komedi om att vilja ha, men att tvingas dela. *Lilla Svansjön* är en dansföreställning framtagen av Claire Parsons, en klassiker i liten tappning om att duga som man är. Minicirkusföreställningen *Kras* av Tilde Björfors, akrobatik och teater i en kittlande blandning. För mellanstadiet spelades *Kungligaste teatern* av Anna Vnuk. En föreställning som hyllar teaterns hantverk och magi. För högstadiet spelades *Det sista barnet* av Jörgen Dahlqvist i regi av Erik Holmström. *Workshop i kreativt skrivande* av Kalle Haglund spelades direkt i klassrummen.

För gymnasiet fanns *Klipp han* åter på repertoaren, en samproduktion med teater Fryshuset. *Text och musik* av Kalle Haglund har getts på Lejonkulans foajésцен. *Bråttom bråttom* av Birgitta Egerbladh kom åter på repertoaren, dansteater från fyra år. För den stora publiken gavs två familjeföreställningar på ett och samma år; *Häxorna* av Roald Dahl i regi av Alexander Mörk Eidem på Lilla och Stora scenen och *LasseMaja och Hamletmysteriet* av Jonna Nordenskiöld i samarbete med Martin Widmark på Stora scenen.

Se specifikation i tabell 25.

Arkivsamlingar

Dramaten ska verka för att tillgängliggöra sina arkivsamlingar för allmänheten.

Dramaten ser arkivsamlingarna som teaterns minne och en del av dess samtida verksamhet. Teatern strävar efter att göra arkivbeståndet mer tillgängligt, inte bara internt och för forskare utan även för allmänheten. Platsen för tillgängliggörandet är teaterns bibliotek, öppet för allmänheten, men i tilltagande grad blir också webbplatsen en port för möten med teaterns historia.

Biblioteket och arkivet är öppet för externa besök två dagar per vecka eller enligt överenskommelse. Besökarna är forskare, studenter och teaterintresserade. Biblioteket fortsatte sitt utbyte med andra svenska och nordiska bibliotek.

Biblioteks- och arkivchefen publicerade artiklar med teaterhistoriska teman på Dramatens webbsida och svarade för teaterhistoriska visningar av Dramaten.

Under jubileumsåret Ingmar Bergman publicerades tidigare outgivet material ur Dramatens arkiv i boken *Bergman and Dramaten 1918-2018*.

Efter slutförandet av digitaliseringen av Dramatens bildarkiv är det omfattande indexeringsarbetet avslutat, ett publikt tillgängliggörande kommer att ske 2019.

Digitala utsändningar

Dramaten ska främja tillgång till scenkonst av hög kvalitet i hela landet genom satsningar på digitala utsändningar av föreställningar. Satsningen ska genomföras i samverkan med Operan, Riksteatern och andra berörda aktörer.

I samtal med Kulturdepartementet har det framgått att satsningen kan och bör innefatta flera delar än enbart digitala utsändningar. Dramatens avsikt är att inom ramen för satsningen främja aktiviteter som är bestående även efter projektiden för att uppnå en långsiktig och hållbar situation efter 2020.

Dramaten, Kungliga Operan och Riksteatern har inrättat en gemensam arbetsgrupp för att dela information och kunskap. Samtal för att utreda möjligheten att samordna digitala utsändningar och skapa en gemensam plattform har påbörjats.

En del av Dramatens verksamhet har ett digitalt publikmöte inbyggt redan från start, exempelvis *Spoken word* som i sitt kortare format lämpar sig för spridning på externa digitala plattformar (Youtube, Facebook etc.) och i och med detta når en publik som delar upplevelser i sina nätverk. *Performance Lecture* når nya publikgrupper via nobelprize.org och Facebook. *Svenska berättelser på scen* är gjord för att spridas till Sveriges Radios lyssnare både via linjära radiosändningar och on demand/web.

Den digitala publiken är snabbt ökande för varje evenemang och den totala lyssningen av det som sker på Dramaten ligger över en miljon.

Genomförda satsningar:

- Tekniskt arbete för att tillgängliggöra Dramatens arkivmaterial från 1908 och framåt.
- Digital spridning för publik speciellt lämplig för sociala medier.
- Förberedelse och investeringar i teknik, kameror och plattform samt signal- och kraftdistribution för kommande digitala sändningar.
- Föreställningar textas till svenska/engelska via appen Thea.
- Utveckling av den interna infrastrukturen för hantering av digitalt material, exempelvis nätverk, serverlösningar mm.

Jubileumsåret Ingmar Bergman

Den 14 juli 2018 skulle filmaren, teaterregissören och författaren Ingmar Bergman ha fyllt 100 år. För att uppmärksamma jubileumsåret får Kungliga Dramatiska teatern AB använda 3 miljoner kronor för evenemang och genomförande av Bergmanfestivalen. Detta ska ske med utgångspunkt i nationalscensuppdraget samt uppdragen att vara en angelägenhet för publik i hela landet och att nå nya publikgrupper.

Bergmanfestivalen är ett viktigt led i Dramatens internationella satsning att genom utbyten och samarbeten över gränserna bidra till en konstnärlig utveckling som kommer både publik

och scenkonstnärer till godo. Festivalen är ett viktigt komplement till Dramatens ordinarie repertoar och en mötesplats för samtida scenkonst över nationsgränserna.

Den fjärde internationella Bergmanfestivalen på Dramaten arrangerades året då Ingmar Bergman skulle ha fyllt 100 år. Jubileet uppmärksammades stort världen över och var ett särskilt viktigt år för Dramaten som befäste festivalen internationellt. En lång rad aktörer inom det svenska kulturlivet deltog i firandet. H.K.H. Kronprinsessan Victoria var festivalens officiella beskyddare under jubileumsåret 2018. Invigningstal vid festivalens öppningsföreställning hölls av kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Tabell 9. Bergmanfestivalen 2018

Föreställning/ Arrangemang	Kompani/land	Antal föreställ- ningar	Antal besökare	Belägg- ning
Stora scenen				
SAFE	Dramaten	3	1 445	66%
Roma Armee	Maxim Gorki Theater	1	515	84%
Hotel Strindberg	Burgtheater	2	936	91%
Dancing with Bergman	Productions Sarfati, Norwegian Opera House	1	728	100%
Lilla scenen				
Fenix	Dramaten	3	739	89%
Hearing	Mehr Theatre Group	2	456	86%
SAIGON	Les Hommes Approximatifs	2	472	88%
Målarsalen				
Topographies of Paradise	Madame Nielsen, Dramaten and four European theatres	2	197	70%
Infidèles	TgStan	2	188	94%
Bergman Studio	Dramaten	2	220	100%
Tornrummet				
Riten	Dramaten	2	109	99%
Persona, persona, persona	Dramaten	2	108	98%
Lejonkulan				
Det sista barnet	Dramaten	2	119	90%
Exil Bergman	Dramaten	2	104	95%
Elverket				
En natt i den svenska sommaren	Dramaten	6	778	92%
Stalker	Verk Produksjoner	2	265	93%
Övriga spelplatser				
Det sjunde inseglet	International Brazilian Opera Company	2	539	95%

After the Rehearsal/ Persona	International Theater Amsterdam	2	547	64%
Sommarnattens leende	Dramaten/ Romateatern/Parkteatern	2	7 000	100%
Introduktioner och samtal		29	1 410	85%
Total		71	16 875	89%

Bergmanfestivalen omfattade sex Dramatenpremiärer, två festivalproduktioner och utöver det nio internationella gästspel; från Iran, Tyskland, Nederländerna, Norge, Österrike, Brasilien, Frankrike, Vietnam och Belgien. 14 språk talades på scenerna: franska, svenska, farsi, tyska, holländska, norska, romani, vietnamesiska, katalanska, danska, spanska, serbiska, rumänska, engelska, vilket bidrog till festivalens internationella karaktär. Under 11 dagar omfattade Bergmanfestivalen totalt 71 programpunkter, varav 42 var föreställningar och 29 var samtal, introduktioner, filmvisningar och övriga programpunkter.

Programmet innefattade allt ifrån en feministisk romsk självförsvarsarmé i *Roma Armee* till en tidsresa om den franska koloniseringen av Vietnam i *SAIGON* och kärlek och hat i *Hotel Strindberg*. Utöver på Dramatens scener visades föreställningarna på Moderna Museet, Hangaren (Subtopia) i Alby och i Vitabergsparken.

Unga Dramaten hade premiär på Jörgen Dahlgqvists *Det sista barnet*, inspirerad av allt från *Don Quijote* till *Det sjunde inseglet*.

I *America Vera* Zavalas *Exil Bergman* fick fem personer från fem världsdelar berätta om sina liv och sin relation till Bergman.

Till Bergmanfestivalen lanserade Dramaten jubileumsboken *Bergman and Dramaten 1918-2018* – en engelskspråkig krönika i ord och bild från Ingmar Bergmans födelse till Bergmanfestivalen 2018.

Den fjärde internationella Bergmanfestivalen avslutades med Bergmanhyllningen *Dancing with Bergman* av koreograferna Mats Ek, Alexander Ekman och Johan Inger.

I samarbete med Dramaten och Stiftelsen Ingmar Bergman genomfördes en rad arrangemang under året, exempelvis *Bergman bortom filmen* som visade nya ingångar till hans konstnärskap.

Tvärsektoriella perspektiv

Dramaten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, tillgänglighets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. Dramaten ska också synliggöra sitt förebyggande och främjande arbete för att motverka sexuella trakasserier och andra former av diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter enligt diskrimineringslagen (2008:567).

Dramaten ska vara en teater där alla känner sig delaktiga och kan delta på lika villkor. Med jämställdhet menar Dramaten att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. En grupp anses vara jämställt sammansatt när andelen kvinnor respektive män ligger i spannet 40-60 %. Med mångfald avser Dramaten att människor ska

ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett bakgrund, egenskaper, förutsättningar och livserfarenhet. Dramaten ska beakta aspekterna personal, repertoar och publik i jämställdhets- och mångfaldsarbetet. Med tillgänglighet menar Dramaten att publik och personal ska mötas av en inkluderande miljö oberoende av individens förutsättningar.

Barnperspektivet tolkas och beskrivs i avsnittet Verksamhet för barn och unga på sidan 14. Det internationella och interkulturella utbytet och samarbetet finns beskrivet i avsnittet Internationellt arbete på sidan 6.

Unga Dramaten har ett utforskande gränsöverskridande arbete i stödfunktionerna runt repetitionsarbetet som syftar till att skapa tydligare informationskanaler och tryggare arbetsklimat.

Dramaten har genomfört ett brett och väl förankrat arbete med att uppdatera och ta fram nya riktlinjer för att motverka sexuella trakasserier och andra former av diskriminering. I de olika arbetsgrupperna har chefer och medarbetare deltagit.

Exempel på aktiviteter som genomförts:

- Reviderad policy för trakasserier och kränkningar inklusive bilaga för rapportering av händelse.
- Reviderad *Etikpolicy*.
- Ny *Uppförandekod*.
- *Etikpolicy* och *Uppförandekod* översattes till engelska.
- Chefer, producenter, skyddsombud samt aktiva regissörer genomgick ledarutbildning i sexuella trakasserier, trakasserier och kränkningar under året.
- Utbildning för hela organisationen kring vad sexuella trakasserier, trakasserier och kränkningar är, och vad man kan göra när det inträffar.
- Utbildning för alla chefer om ändringarna i *Diskrimineringslagen*.
- Reviderad mall för medarbetarsamtal som inkluderar frågor om diskriminering och trakasserier.
- *Visselblåsarfunktion* (i samarbete med Styrelseinstitutet).
- *Jämställdhet- och mångfaldsgruppen*, bestående av arbetstagar- och arbetsgivarrepresentanter, valde ut de områden Dramaten skulle prioritera under 2018 (rekrytering, introduktion, föräldraskap, utveckling/befordran).
- *Projektgrupp Personal* har genomfört kartläggning och analys av risker, samt tagit fram och genomfört ett antal aktiva åtgärder. T ex genom ändringar i rekryteringspolicyn, introduktionsprocessen, instruktion och stöd till ledare när medarbetare blir förälder samt genomfört krav på nya medarbetare att läsa igenom samtliga policys.
- *Projektgrupp Publik och Repertoar* har startats upp.
- Ensembledag med temat jämställdhet- och mångfald.

Av samma vikt som en jämn könsfördelning är ett inkluderande och tolerant förhållningssätt till kollegor, samarbetspartners och publik. Dramaten genomförde hösten 2017 en omfattande medarbetarenkät med frågeställningar kring de sju diskrimineringsgrunderna. Uppföljning av resultatet och handlingsplaner upprättas nu tillsammans med samtliga medarbetare. Dramaten har under året förstärkt bemanningen på personalavdelningen för att säkerställa en god fortsatt

utveckling av arbetsmiljöarbetet och för arbetet med ökad jämställdhet, mångfald, inkludering och gemensam värdegrund.

Som helhet har Dramaten en personalsammansättning som är jämnt könsfördelad. Av de olika personalkategorierna är huvudgrupperna tekniker och konstnärer jämställt sammansatta medan administratörer har en överrepresentation av kvinnor. Inom gruppen tekniker finns dock flera yrken som är kvinno- eller mansdominerade, exempelvis scentekniker (män) samt påklädare, skraddare och sufflörer (kvinnor).

Tabell 10. Kvinnor och män per kategori (tillsvidareanställda och långtidsanställda).

	2018			2017			2016		
	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor
Administrativ	27	7	79%	32	8	80%	32	9	78%
Konstnärlig	38	32	54%	36	36	50%	37	36	51%
Teknisk	62	62	50%	61	62	50%	62	68	48%
Totalt	127	101	56%	129	106	55%	131	113	54%

Tabell 11. Kvinnor och män som är avdelningschefer eller sektionsansvariga.

	2018			2017			2016		
	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor
Enhetschef/ avdelningschef	5	3	63%	5	5	50%	3	5	38%
Sektionsansvarig	5	6	45%	6	6	50%	7	8	47%
Totalt	10	9	53%	11	11	50%	10	13	43%

Det råder en jämn könsfördelning inom chefsgruppen.

Ensemblen lyssnade till föreläsningen *Min ofrivilligt politiska kropp* av Ninos Josef och diskuterade och analyserade rollbesättning utifrån ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

I tabell 26 beskrivs könsfördelningen för dramatiker, regissörer, scenografer och kostymteknare. Dramatens uppdrag omfattar både den klassiska och moderna dramatiken vilket gör det svårt att uppnå en jämn könsfördelning i denna kategori. Dramaten arbetar systematiskt för att över tid få en jämn fördelning.

Eget kapital

Dramaten ska ha ett mål för storleken på det egna kapitalet som ger en stabil ekonomisk grund för verksamheten. Det ankommer på Dramaten att genom det egna resultatet säkerställa ett eget kapital som ger ekonomisk stabilitet.

Resultatet för Dramatens verksamhet har historiskt varierat mellan åren vilket främst är en följd av recettintäkternas variationer. Under den senaste tioårsperioden har dessa legat inom spannet 33 – 56 mkr. För att skapa en stabilitet i ekonomin bör det fria egna kapitalet minst uppgå till 10 mkr.

Dramatens mål är att bolagets totala egna kapital över tid ska uppgå till 28 mkr i genomsnitt under en löpande femårsperiod.

Det egna kapitalet bidrar till en stabil ekonomisk grund för bolaget och medger att resultatet kan balanseras mellan åren. Därmed skapas handlingsutrymme i styrningen av verksamheten.

Tabell 12. Det egna kapitalets utveckling.

Tkr	2018	2017	2016	2015	2014
Bundet eget kapital	10 100	10 100	10 100	10 100	10 100
Fritt eget kapital	22 844	17 435	27 933	25 775	21 248
Årets resultat	-2 179	5 409	-10 498	2 158	4 527
Eget kapital	30 765	32 944	27 535	38 033	35 875

Med ett negativt resultat om 2,2 mkr uppgår det totala egna kapitalet till 30,8 mkr vilket överstiger målsättningen för det totala egna kapitalet.

Samverkan

Dramaten ska i samarbete med andra aktörer verka för att kulturen ska komma fler till del i hela landet. I syfte att stärka scenkonsten, vården av kulturarvet och kulturskaparnas villkor ska Dramaten och Kungliga Operan AB utveckla sitt samarbete. Utgångspunkten ska vara att främja effektivitet och kvalitet i verksamheterna.

Dramaten ska samverka med utbildningarna inom scenkonstområdet.

Dramaten ska även samverka med andra aktörer för att utveckla verksamheten. I detta ingår att verka för att ideella organisationer och andra delar av det civila samhället involveras.

Samverkan med Kungliga Operan

Kungliga Operan och Dramaten har under året haft konstnärlig medverkan från båda teatrarna vid följande arrangemang på Dramaten:

- *Lunchpoesi & livemusik* samt *Ord & ton*.
- *Bergman och musiken*.
- *Tiger och svanen* spelades vid tre tillfällen på Dramaten samt tre tillfällen ute i landet.
- Introduktion inför operaföreställningen *The Passion of New Eve*.

Under året fortgick samarbetet med Operan inom ramen för en gemensam upphandling av nya övermaskinerier. Samarbetet innebär att husen har samma leverantör och systemlösning. Bedömningen är att detta medför verksamhetsmässiga och ekonomiska fördelar över lång tid.

Dramaten och Kungliga Operan AB genomför en gemensam upphandling av revisionstjänster.

Kungliga Operan och Dramaten arbetar tillsammans för att hitta en lokalisering av nytt produktionscenter från 2021 då nuvarande hyreskontrakt för verkstadslokalerna i Nacka löper ut. Processen har fortskridit under året och slutligt val av lokalisering bedöms kunna ske under 2019.

Samverkan med utbildningarna

Dramaten ska ha ett aktivt utbyte med skolor inom scenkonstområdet för att bidra till utbildningarnas kvalitet, få del av nya rön och skapa kontakt med begåvade studenter inför deras inträde på arbetsmarknaden.

Dramaten har ingått ett samarbetsavtal med Stockholms Universitet. Syftet är att skapa förutsättningar för ett långsiktigt samarbete där organisationerna drar nytta av varandras kompetenser.

Ett undersökande arbete om ny teknik kopplad till interaktiva publikmöten sker i samarbete med Data- och Systemvetenskap på Stockholms Universitet. Arbetet pågår löpande under två år inom ramen för Dramaten&. Studenterna redovisade sina transmediala arbeten i Dramatens marmorfoajé.

Dramaten har varit fortsatt engagerad i att stödja genomförandet av yrkeshögskoleutbildning för scenteknisk personal. Detta sker bland annat genom rådgivning och deltagande i ledningsgruppsarbete för utbildningarna i såväl Göteborg som Stockholm.

En rad introduktioner till föreställningen *En natt i den svenska sommaren* hölls av professorerna Astrid Söderbergh Widding, Louise Wallenberg och Maaret Koskinen från Stockholms Universitet.

Under året har Dramaten på olika sätt interagerat med högskolor och universitet på flera orter i landet, bl. a. i Stockholm, Göteborg och Luleå, gällande scenkonstbranschens behov. Dramaten är också representerad i styrgrupper och har bjudit in studenter att delta i konstnärliga projekt och exempelvis skriva uppsatser på Dramaten. Praktikanter och praoelever har tagits emot från en rad olika utbildningar, bland annat inom skådespeleri, dramaturgi-, scenografi, mask- och peruk, scen-, ljud- och ljus teknik, kommunikation, snickeri samt kostym/tillskrifning. Sammanlagt har fyra elever haft yrkespraktik förlagd vid Dramaten under året. Därutöver har praoelever från grundskola och gymnasium tagits emot.

Unga Dramaten och Kalle Haglund har gjort en workshop i kreativt skrivande som blev en del i Blackebergs Gymnasiums *Ung i STHLM:s scenprojekt*. Ett språk- demokrati- och integrationsprojekt för Stockholms kommunala skolor där man genom estetiskt skapande vill skapa möjlighet för naturlig samverkan mellan programmen Språkintrödnings- och Förberedelseklass och skolans övriga program.

Uppsättningen *Who's afraid of Jenny Wilson?* var ett samarbete med Balettakademien.

Samverkan med andra aktörer

Dramaten ska eftersträva samverkan med andra för att nå ut till fler, få nya infallsvinklar i verksamheten och möjliggöra fler viktiga projekt. Tänkbara samarbetsparter finns exempelvis bland kulturinstitutionerna, inom näringslivet och i den ideella sektorn. Dramaten&:s verksamhet bygger till stor del på samarbeten.

Dramaten har ingått och utvecklat en lång rad samarbeten, exempelvis:

- *Bergmanpodden* och Sveriges Radio med livesändning för publik på Dramaten.
- *Bergman Revisited* filmvisning i två delar genomfördes under Bergmanfestivalen i samarbete med SVT.
- Nobel Center och *Performance Lecture*.
- *Romateatern* på Gotland och *Parkteatern* kring föreställningen *Sommarnattens leende*.
- Samarbete med *Stiftelsen Ingmar Bergman*.
- *Cullbergbaletten* i en konsert med artisten Yung Lean.
- Introduktioner och samtal i samarbete med Stockholms Universitet i samband med föreställningen *En natt i den svenska sommaren*.
- Utrikespolitiska institutet i samband med föreställningen *Angels in America*.
- Sveriges Radio i serien *Svenska berättelser på scen*.
- Dramaten har tillsammans med Stockholms Konserthus genomfört en förberedande kartläggning av marknaden, för att få information inför den planerade upphandlingen av nytt system för biljettförsäljning och kundadministration.
- *Atrium förlag* kring en utställning i Elverkets foajé utifrån den svenska inspelningen av Andrej Tarkovskijs sista film *Offret*.
- Samarbete på internationella kvinnodagen den 8 mars med *We have a dream foundation*.
- Ideella föreningen *Romeo & Julia Kören* som har tillgång till Dramatens lokaler för repetitioner och administrativ verksamhet. Kören uppträder regelbundet på Dramatens scener.
- *Fodringsägare* som spelades på Teater Galeasen med skådespelare från Dramatens ensemble.
- *Blixten & Co* kring föreställningen *LasseMaja och Hamletmysteriet*.
- *Moderna museet* kring en uppsättning av *Det sjunde inseglet*.
- *Subtopia* kring ett gästspel under Bergmanfestivalen.
- *Albert Bonniers Förlag, Forum, Modernista, Wahlström & Widstrand, Ellerströms, Ersatz, Atlas och Norstedts* under evenemanget *Från Selma till Svetlana – Dramaten hyllar de kvinnliga nobelpristagarna i litteratur*.
- Teaterföreställningen *Kafkas Arkiv* där Dramaten deltagit med tekniska resurser. Idé och koncept av Filip Alexandersson, Simon Alexanderson och Henrik Bäckbro
- En ideell teatergrupp för nyanlända ungdomar kring föreställningen *Processer*.

Övrig rapportering

Tabell 13. Utveckling av vissa intäkts- och kostnadsslag.

Tkr	2018	2017	2016	2015	2014
Statligt bidrag, Bergmanfestivalen	3 000	-	-	-	-
Statligt bidrag	50	497	303	-	-
Mellanstatliga organ	-	108	589	-	-
Icke-statliga bidrag	2 920	-	2 723	550	1 523
Hyreskostnader	34 132	33 680	33 440	33 195*	33 911
El- och uppvärmningskostnader	1 990	1 750	1 685	1 720	1 524

*Exkl återbetalning av minskade underhållskostnader om 1,7 mkr för åren 2010-2015.

Övriga tabeller

Tabell 14. Uppförda beställningsverk och andra verk skrivna på svenska. *

	Produktion	Dramatiker	Scen
2018	B LasseMaja och Hamletmysteriet	Jonna Nordenskiöld	Stora scenen
	Höst och vinter	Lars Norén	Lilla scenen
	B Fenix	Ann-Sofie Bérány	Lilla scenen
	B Kras	Tilde Björfors	Tornrummet
	B Persona, persona, persona	Dimen Abdulla	Tornrummet
	B Kungligaste teatern	Anna Vnuk	Lejonkulan
	B Det sista barnet	Jörgen Dahlqvist	Lejonkulan
	B Den lille girige	Ada Berger	Lejonkulan
	B Lilla Svansjön	Claire Parsons	Lejonkulan
	B Faust	Jens Ohlin/Hannes Meidal	Elverket

*De verk som har beställts av och uppförts på Dramaten har markerats med ett B.

Tabell 15. Egna föreställningar och besökare per produktion 2018 (exkl turnéer).

	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning
Stora scenen			
Anna Karenina	9	5 568	83%
Oidipus/Antigone	21	9 978	70%
Tartuffe	36	18 919	71%
Peer Gynt	28	17 647	88%
Påklädaren	53	38 913	100%
SAFE	16	6 269	57%
LasseMaja och Hamletmysteriet	30	17 303	96%
Häxorna	24	12 870	91%
Mary Page Marlowe	10	4 447	63%
Fanny och Alexander	10	6 308	85%
	237	138 222	84%
Lilla scenen			
Ensam	1	281	82%
Uppenbarelsen	14	3 171	90%
Häxorna	41	13 014	58%
Höst och vinter	44	12 069	81%
Budskapet till Maria	15	2 436	46%
Fenix	23	4 073	66%
De oroliga	27	7 529	83%
Mormors svarta ögon	2	313	62%
Liv Strömquist tänker på dig!	8	2 263	84%
Ritter, Dene, Voss	8	1 266	67%
	183	46 415	81%
Målarsalen			
När det kommer till kritan	10	1 252	88%
Stolarna	22	2 610	99%
	32	3 862	95%

Tornrummet			
Kras	56	2 782	92%
Klipp han	11	584	93%
Riten	15	722	95%
Persona, persona, persona	8	429	99%
	90	4 517	93%
Lejonkulan			
Här kommer alla känslor på en och samma gång	9	591	99%
Kungligaste teatern	28	1 528	84%
Bråttom, bråttom	12	777	100%
Det sista barnet	12	595	79%
Den lille girige	29	1 113	96%
Lilla Svansjön	19	1 082	85%
	109	5 686	89%
Elverket			
Angels in America: del 1	35	7 342	89%
Angels in America: del 2	26	4 851	88%
En natt i den svenska sommaren	25	2 650	72%
Faust	22	3 698	75%
	108	18 541	83%
Totaler	759	217 243	84%

Tabell 16. Turnéspecifikation 2018.

Produktioner	Plats	Antal föreställningar	Antal besökare
Doktor Glas	Montreal	2	1 186
Peer Gynt	Oslo	2	1 480
Fenix	Caen	2	301
Hedda Gabler	Narva	1	209
	Tallinn	1	184
Fadren	Göteborg	1	256
Mormors svarta ögon	Borås	1	66
Stolarna	Gävle	2	127
Mental States of Sweden in Dance	Vara	1	215
	Parkteatern	3	7 100
Totaler		16	11 124

Tabell 17. Bergmanfestivalen 2018 (exkl egna produktioner)

Föreställning/Arrangemang	Kompani/stad	Antal föreställ- ningar	Antal besökare	Beläggning
Stora scenen				
Roma Armee	Maxim Gorki Theater	1	515	84%
Hotel Strindberg	Burgtheater	2	936	91%
Dancing with Bergman	Productions Sarfati/ Norwegian Opera House	1	728	100%
Lilla scenen				
Hearing	Mehr Theatre Group	2	456	86%
SAIGON	Les Hommes Approximatifs	2	472	88%
Målarsalen				
Infidèles	tgStan/de Roovers Antwerpen	2	188	94%
Elverket				
Stalker	Verk Produksjoner	2	265	93%
Övrigt				
Opera: Det sjunde inseglet	International Brazilian Opera Company	2	539	95%
After the Rehearsal/Persona	International Theater Amsterdam	2	547	64%
Övrigt				
Topographies of Paradise	Madame Nielsen, Dramaten and four European theatres	2	197	70%
Exil Bergman		2	104	95%
Bergman Studio		2	220	100%
Sommarnattens leende	Dramaten/ Romateatern/Parkteatern	2	7 000	100%
Introduktioner och samtal		29	1 410	85%
Total		53	13 577	93%

Tabell 18. Övriga arrangemang 2018.

Arrangemang		Antal föreställ- ningar	Antal besökare	Belägg- ning
Konsert – Stora scen	Spring, Uje, spring	1	694	95%
	Lisa Hannigan & El Perro del Mar	1	450	60%
	Mwuana	2	1 453	98%
	José Gonzales	2	1 613	100%
	NEAR	2	1 598	100%
	Suede	1	783	100%
	Sabina Ddumba	2	1 257	80%
	Niki & The Dove	1	752	97%
	Romeo & Julia Kören – Julkonsert	5	3 325	91%
	Romeo & Julia Kören – Fredmans begravning	3	1 201	61%
Konsert – Lilla scen	Svante möter Beppe	4	1 125	85%
	IB Sundström	1	295	94%
	Spring, Uje, spring	1	303	92%
	Peter von Poehl	1	200	69%
	Viktoria Tolstoy	2	328	53%
	Niki & The dove	3	891	96%
	Rebecka Törnqvist	1	324	98%
	Från Selma till Svetlana	1	311	96%
Nobelläsning Gästspel	Doktor Glas	6	4 513	98%
	Sufflören	10	2 163	72%
	Det är det	4	184	98%
	Spoken word	5	1 068	96%
Föreställning	We have a dream	1	503	79%
	Om robotar	2	617	99%
Performance Lecture	Om universum	3	1 002	99%
	Om rädsla	5	1 629	100%
	Musik för en no go zon	4	455	82%
	Beatrice Eli-showgirl	1	785	100%
Performance Concert	Who's afraid of Jenny Wilson?	12	2 702	79%
	Samtal, läsningar, poesi, musik, introduktioner, konserter	95	4 780	86%
Övrigt				
Övrigt barn & unga	Text och musik Kalle Haglund	17	552	91%
Samtal & teatercaféer	Dramatens vänner	9	755	94%
Totaler		194	38 611	88%

Tabell 19. Övriga arrangemang

	Antal föreställningar	Antal besökare
2018	194	38 611
2017	220	45 990
2016	241	47 065
2015	198	35 179
2014	225	33 499

Tabell 20. Totaler antalet föreställningar och besökare.

	2018	2017	2016	2015	2014
Antal föreställningar/ arrangemang					
Egna produktioner	759	892	812	978	870
Turnéer	16	25	13	27	49
Bergmanfestival-gästspel	53	-	64	-	-
Övriga arrangemang	194	220	241	198	225
	1 022	1 137	1 130	1 203	1 144
Antal besökare					
Egna produktioner	217 243	220 431	208 488	234 044	263 095
Turnéer	11 124	5 779	4 217	5 777	7 191
Bergmanfestival-gästspel	13 577	-	6 855	-	-
Övriga arrangemang	38 611	45 990	47 065	35 179	33 499
	280 555	272 200	266 625	275 000	303 785

Tabell 21. Sända produktioner.

	Produktion	Media
2018	Svenska berättelser	Radio
2017	First Aid Kit och vänner: en hyllning till Leonard Cohen	TV/Play
	Svenska berättelser	SR
	Filosofiska rummet	SR
2016	Utvandrarna	TV
	Idioten	TV
	Min flykt	Radio
	Fokus Shakespeare	Radio
	64 minuter med Rebecka	Radio
2015	Liv Strömquist tänker på dig!	TV
	P1 Om solidaritet	Radio
	Filosofiska rummet: Integritet	Radio
	Fråga Kulturradion: Eugene O'Neill	Radio
	Tiden Second Hand: Nobellyssning	Radio
2014	Sufflören	TV
	Linda Pira & Ladies first – konsert	TV
	Mattias Alkbergs begravning – konsert	TV
	Linda Pira & Ladies first – konsert	Radio
	Seinabo Sey – konsert	Radio
	jj – konsert	Radio
	Min flykt	Radio

Tabell 22. Sommarspel.

	Antal produktioner	Antal föreställningar	Antal besökare
2018	2	12	6 723
2017	1	22	10 028
2016	1	29	16 967
2015	0	0	0
2014	1	23	4 295

Tabell 23. Video och podcasts via digitala kanaler (antal visningar/spelningar)

	2018	2017	2016	2015	2014
Youtube (video)*	248 000	278 917	143 777	391 813	125 793
Facebook (video)	1 382 942	1 086 824	415 450	95 659	-
Soundcloud (podcasts)	1 864	3 550	4 112	6 615	-

*Youtube är den inbäddade videospelare som används på Dramatens webbplatser.

Tabell 24. Totalt antal biljetter med barn- och ungdomspriser.

	Antal besökare
2018	48 636
2017	49 171
2016	63 291
2015	53 337
2014	55 290

Tabell 25. Barn och unga specifikation 2018.

Produktion	Spelplats	Antal föreställningar	Antal besökare
LasseMaja och Hamletmysteriet	Stora scenen	30	17 303
Häxorna	Stora scenen	24	12 870
Häxorna	Lilla scenen	41	13 014
Kras	Tornrummet	56	2 782
Klipp han	Tornrummet	11	584
Här kommer alla känslor på en och samma gång	Lejonkulan	9	591
Kungligaste teatern	Lejonkulan	28	1 528
Bråttom, bråttom	Lejonkulan	12	777
Det sista barnet	Lejonkulan	12	595
Den lille girige	Lejonkulan	29	1 113
Lilla Svansjön	Lejonkulan	19	1 082
Liv Strömquist tänker på dig!	Lilla scenen	8	2 263
Summa egna produktioner		279	54 502
Text och musik av Kalle Haglund	Övrigt	10	342
Kalle Haglund workshop	Övrigt	7	210
Totaler barn och unga		296	55 054

Tabell 26. Kvinnor och män i vissa konstnärliga yrken.

Scener	2018			2017			2016		
	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor	Antal kvinnor	Antal män	Andel kvinnor
Samtliga									
Dramatiker	13	21	38%	7	26	21%	12	25	32%
Regissörer	15	19	44%	13	21	38%	12	23	34%
Scenografer	19	15	56%	18	17	51%	15	19	44%
Kostymtecknare	27	7	79%	24	8	75%	25	7	78%
Stora									
Dramatiker	2	7	22%	1	9	10%	2	8	20%
Regissörer	2	7	22%	2	8	20%	1	9	10%
Scenografer	5	4	56%	4	7	36%	4	6	40%
Kostymtecknare	9	0	100%	8	2	80%	6	3	67%
Lilla									
Dramatiker	5	5	50%	4	7	36%	2	8	20%
Regissörer	6	4	60%	6	5	55%	2	7	22%
Scenografer	4	6	40%	7	4	64%	7	2	78%
Kostymtecknare	8	2	80%	8	2	80%	7	2	78%
Målarsalen									
Dramatiker	0	2	0%	0	2	0%	2	2	50%
Regissörer	0	2	0%	0	2	0%	1	2	33%
Scenografer	1	1	50%	1	1	50%	2	1	67%
Kostymtecknare	1	1	50%	1	1	50%	3	0	100%
Tornrummet									
Dramatiker	2	2	50%	2	1	67%	2	1	67%
Regissörer	2	2	50%	2	1	67%	3	0	100%
Scenografer	1	3	25%	3	1	75%	1	2	33%
Kostymtecknare	2	2	50%	3	0	100%	3	0	100%
Lejonkulan									
Dramatiker	4	2	67%	0	3	0%	1	1	50%
Regissörer	4	2	67%	2	2	50%	1	1	50%
Scenografer	6	0	100%	2	1	67%	0	1	0%
Kostymtecknare	5	1	83%	3	0	100%	0	1	0%
Elverket									
Dramatiker	0	3	0%	0	4	0%	3	5	38%
Regissörer	1	2	33%	1	3	25%	4	4	50%
Scenografer	2	1	67%	1	3	25%	1	7	13%
Kostymtecknare	2	1	67%	1	3	25%	6	1	86%

Stockholm den 22 februari 2019

Eirik Stubø

Verkställande direktör